

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України

«Про внесення доповнень до пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» щодо запобігання застосуванню окремих тимчасових положень, спрямованих на забезпечення збереження грошових та інших майнових ресурсів оборони у період дії воєнного стану, для зупинення вчинення виконавчих дій з виконання рішень немайнового характеру»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Відповідно до абзацу 22 пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» зупиняється у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року №2102-IX, вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях з виконання рішень (крім рішень за позовами фізичних осіб про стягнення заробітної плати, грошового забезпечення військовослужбовців, його перерахунку, щодо забезпечення військовослужбовців житлом), боржниками за якими є підприємства оборонно-промислового комплексу, визначені в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, військові навчальні підрозділи закладів вищої освіти, установи та організації, які входять до складу Збройних Сил України.

Видається очевидним, що зазначені тимчасові норми про зупинення вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях було прийнято з метою збереження коштів і майна у сфері оборони у період воєнного стану. А випадки застосування зазначених положень абзацу 22 пункту 10² розділу XIII для зупинення вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях з виконання рішень немайнового характеру є неприпустимими: це може мати наслідком не тільки порушення прав і законних інтересів осіб, на користь яких було ухвалено відповідне рішення немайнового характеру, але також і збільшення навантаження на судову систему (оскільки в разі зупинення вчинення виконавчих дій з виконання рішень немайнового характеру особи, на користь яких було ухвалено рішення, знову змушені звертатись до суду – тепер вже для оскарження рішень та бездіяльності відповідного органу державної виконавчої служби).

Доцільно навести деякі приклади судових рішень з цих питань.

Так, наприклад, у постанові П'ятого апеляційного адміністративного суду у справі №420/1367/26 зазначено про те, що колегія суддів погоджується з висновком суду першої інстанції, що положення п.10² розділу XIII Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про виконавче провадження» не можуть застосуватись формально, без урахування характеру зобов'язання. Метою цієї норми є захист національних інтересів, недопущення шкоди державі в умовах воєнного стану, регулювання переважно майнових виконавчих дій. Натомість, її застосування до рішень немайнового характеру

або ж рішень, спрямованих на відновлення прав особи, виходить за межі мети цієї норми. Суд першої інстанції обґрунтовано врахував, що спір стосується перебування особи на військовому обліку, а тому це питання є актуальним саме в період дії особливого стану, та ніяким чином не стосується майнових питань, захищених вказаною нормою. Відкладення виконання рішення до закінчення воєнного стану фактично означає позбавлення особи права, визначеного законом, та підтвердженого судовим рішенням. Право на судовий захист та його ефективність гарантується Конституцією України, це право включає не лише можливість звернення до суду, але і реальне виконання судового рішення. Зупинення виконавчих дій у цій справі нівелює результат судового розгляду, порушує принцип верховенства права, є непропорційним втручанням у права позивача.

У постанові Сьомого апеляційного адміністративного суду у справі №560/20403/25 зазначено про те, що право позивача на оскарження рішень, дій чи бездіяльності, в тому числі територіального центру комплектування та соціальної підтримки, не підлягає обмеженню в умовах воєнного стану, як і право на виконання судового рішення, оскільки гарантується Конституцією України, а тому невиконання ухваленого в даному випадку на користь позивача судового рішення фактично нівелює гарантії судового захисту для позивача. З урахуванням гарантованого Конституцією України, навіть в умовах воєнного стану, права на судовий захист, складовою частиною якого є право на виконання судового рішення, у справі №560/4577/25, яке підлягає безумовному виконанню, та яке стосується правовідносин, які виникли у зв'язку з дією в Україні особливого періоду режиму воєнного стану та підлягають врегулюванню саме у цей період, а тому положення пункту 10² Закону України «Про виконавче провадження» в частині зупинення у період дії воєнного стану в Україні вчинення виконавчих дій, не підлягають застосуванню під час виконання виконавчого провадження ВП №79337677, оскільки суперечать нормам Конституції України та порушують право позивача на судовий захист та виконання судового рішення.

Таким чином, необхідно надати положенням абзацу 22 пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» більшої юридичної ясності, прямо вказавши, що ці положення не є підставою для зупинення вчинення виконавчих дій з виконання рішень немайнового характеру.

2. Мета та завдання законопроекту

Мета законопроекту – усунути неналежну юридичну визначеність, що виникла внаслідок недостатньої чіткості положень абзацу 22 пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження», шляхом внесення відповідного уточнюючого доповнення до цього абзацу.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується внести доповнення до вищезгаданого абзацу 22 пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» у вигляді чіткої вказівки про те, що положення цього абзацу не поширюються на виконавчі провадження з виконання рішень немайнового характеру. А саме, пропонується доповнити абзац 22 пункту 10² розділу XIII такою нормою: положення цього абзацу не є підставою для зупинення вчинення виконавчих дій з виконання рішення немайнового характеру (а якщо рішенням на боржника покладено одночасно зобов'язання немайнового характеру та зобов'язання майнового характеру, то положення цього абзацу не є підставою для зупинення вчинення виконавчих дій з виконання рішення в тій його частині, якою на боржника покладено зобов'язання немайнового характеру).

4. Стан нормативно-правової бази у відповідній сфері правового регулювання

Порушене питання регулюється Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, Законом України «Про виконавче провадження» тощо.

Реалізація положень законопроекту в разі його прийняття не потребуватиме інших законодавчих змін.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не впливатиме на показники державного бюджету та місцевих бюджетів.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту дозволить усунути неналежну юридичну визначеність, що виникла внаслідок недостатньої однозначності положень абзацу 22 пункту 10² розділу XIII Закону України «Про виконавче провадження», запобігти необґрунтованому зупиненню виконання судових рішень, що набрали законної сили, усунути деякі перешкоди, що виникають зараз у людей в ході реалізації свого права на ефективний судовий захист з причини недостатньої чіткості законодавчої норми, посилити кореляцію норм Закону України «Про виконавче провадження» зі статтею 6 «Право на справедливий суд» Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, знизити навантаження на судову систему тощо.

Народний депутат України

А.П.Бурміч

